

Sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dotyczącymi projektu „Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu dla strefy aglomeracja bydgoska – aktualizacja”

W dniach 25 - 31 maja 2023 roku, działając w oparciu o uchwałę Nr XV/310/15 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania projektów aktów prawa miejscowego (Dz. Urz. Wojew. K-P poz. 4690) oraz uchwałę Nr 20/888/23 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 17 maja 2023 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji projektu uchwały Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego w sprawie określenia programu ochrony powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu dla strefy aglomeracja bydgoska – aktualizacja, przeprowadzone zostały konsultacje ww. projektu z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571).

Informacja o konsultacjach oraz ww. projekt uchwały i wzór formularza konsultacji zostały opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w zakładce: Środowisko/Informacje publiczne oraz portalu dla organizacji pozarządowych www.ngo.kujawsko-pomorskie.pl. Uwagi i wnioski, które wpłynęły w ramach przedmiotowych konsultacji oraz zakres ich uwzględnienia lub nieuwzględnienia zestawiono w poniższej tabeli.

Członek Zarządu
Województwa Kujawsko-Pomorskiego
(1)
Aneta Jędrzejewska

Informacja o zakresie uwzględnienia lub nieuwzględnienia uwag i wniosków zgłoszonych w ramach konsultacji na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571)

lp.	data pisma	Osoba/organizacja opiniująca	treść uwagi lub wniosku	sposób uwzględnienia uwagi
1	26.05.2023 r.	Polskie Forum Klimatyczne ul. Leśna 65 62-070 Pokrzywnica	<p>1. Ograniczenia używania kominków w tzw. dni smogowe nie mogą dotyczyć kominków spełniających wymogi rozporządzenia o ekoprojekcie. Z programu należy usunąć wszelkie zapisy dyskryminujące drewno, które jest odnawialnym źródłem energii oraz wszelkie zapisy promujące gaz, który jest paliwem kopalnym.</p> <p>2. Postulujemy wprowadzenie, stosowanie i wyraźne rozgraniczenie w programie ochrony powietrza pojęć „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno, pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”. Taki podział obowiązuje w przepisach Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej.</p> <p>3. Postulujemy uwzględnienie w programie ochrony powietrza miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń i zastosowanie do nich odpowiednich zapisów. Chodzi o zapisy uniemożliwiające wprowadzanie ograniczeń eksploatacji takich urządzeń i zapisy umożliwiające stosowanie dotacji i wspieranie wymiany urządzeń starych na nowe miejscowe ogrzewacze spełniające wymogi rozporządzenia o ekoprojekcie.</p> <p>4. Postulujemy rewizję programu ochrony powietrza pod kątem usunięcia zapisów promujących gaz, ogrzewanie gazem i rozbudowę sieci gazowej. Takie zapisy prowadzą wprost do promowania gazu (głównie z importu), który jest paliwem kopalnym kosztem drewna będącego odnawialnym i ekologicznym źródłem energii.</p> <p>5. W celu znacznie szybszej redukcji smogu oraz bezkosztowego ograniczenia ubóstwa energetycznego postulujemy wdrożenie „Uchwały o prawidłowym spalaniu” (https://www.facebook.com/UOPSPol) oraz edukacji mieszkańców o czystym spalaniu paliw stałych zgodnie z zaleceniami dostępnymi na stronie czysteogrzewanie.pl</p> <p>Dodatkowe informacje: Używanie urządzeń spełniających wymagania rozporządzenia o ekoprojekcie na drewno nie ma istotnego wpływu na jakość powietrza. Jeśli ktoś twierdzi, że jest inaczej dla tej grupy urządzeń, to powinien przedstawić badania naukowe, które by to potwierdzały. Takich badań nie ma, więc i zakazów być nie może. Zwłaszcza dotyczących używania drewna kawałkowego, które ma najmniejszy z paliw ślad węglowy i nie da się do niego dodać zanieczyszczeń. Podstawowym błędem technicznym i merytorycznym wielu proponowanych przepisów jest stosowanie pojęcia „paliwa stałe” przez co dochodzi do zestawienia i jednakowego potraktowania przez projekt uchwały drewna i pelletu, które są odnawialnymi źródłami energii z węglem, który jest paliwem kopalnym.</p> <p>Biomasa drzewna - to biopaliwo stałe, niekopalne - zalecane do powszechnego stosowania w Unii Europejskiej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. Drewno kawałkowe, zrębki, pellet, brykiet to produkty biomasy drzewnej, które zgodnie z art. 2 pkt 3 i 7a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii, dalej jako ustawa o OZE - są zaliczane do odnawialnych źródeł energii.</p> <p>Polskie ciepłownictwo sieciowe oparte jest w ponad 85% na paliwach kopalnych: węglu, gazie i oleju opałowym (Opracowanie Polskiego Instytutu Ekonomicznego „Czas na ciepłownictwo”, 12/2019).</p> <p>Celem nadrzędnym uwag Polskiego Forum Klimatycznego jest dostosowanie przepisów</p>	<p>1. Uwzględniono częściowo – w planie działań krótkoterminowych w Tab. 54 zmieniono zapis działania operacyjnego dot. Poziomu 3, tj. Alarmu II stopnia z „zakazu palenia w kominkach, jeżeli nie stanowią one jedynego źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym” na „ewentualny zakaz używania kominków, jeżeli nie stanowią jedynego źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym”. W związku z powyższym wprowadzenie ww. zakazu będzie zależało od indywidualnej decyzji władz gminnych. Dni smogowe, czyli dni z poziomem informowania lub alarmowym pyłu zawieszonego PM10, są dniami szczególnego narażenia życia i zdrowia ludzi ze względu na bardzo wysokie stężenia pyłów zawieszonych w powietrzu. Takich dni w roku jest kilkanaście, a zakaz używania dotyczy wyłącznie kominków, które nie są jedynym lub podstawowym źródłem ciepła. Sam zakaz eksploatacji kominków niespełniających norm ekoprojektu znacznie obowiązywać od 1 stycznia 2024 r. i wynika z obowiązującej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego uchwały antysmogowej.</p> <p>W Programie usunięto zapisy dot. stosowania hierarchii przy wymianie czy instalacji nowych źródeł ciepła, tak, aby żadne paliwo nie było promowane lub wskazywane jako lepsze.</p> <p>2. Z punktu widzenia aktualizacji Programu nie ma potrzeby rozgraniczania pojęcia paliwa stałe na „paliwa stałe kopalne” i „paliwa stałe odnawialne”, gdyż paliwa stałe są dopuszczone do użytkowania w kotłach spełniających wymagania ekoprojektu w województwie kujawsko-pomorskim, o ile nie stoi to w sprzeczności z obowiązującą uchwałą antysmogową.</p> <p>3. Zapisy w Programie dopuszczają stosowanie miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń, o ile spełniają one wymagania ekoprojektu oraz o ile nie stoi to w sprzeczności z obowiązującą na terenie województwa kujawsko-pomorskiego uchwałą antysmogową. Zarząd Województwa nie ma wpływu na zapisy określające warunki dotacji.</p> <p>4. W Programie usunięto zapisy dot. stosowania hierarchii przy wymianie czy instalacji nowych źródeł ciepła, tak, aby żadne paliwo nie było promowane lub wskazywane jako lepsze. Aktualizacja Programu ochrony powietrza wskazuje działania naprawcze niezbędne do poprawy jakości powietrza. Realizacja działania PL0404 ZSO „Ograniczenie emisji z instalacji</p>

lp.	data pisma	Osoba/organizacja opiniująca	treść uwagi lub wniosku	sposób uwzględnienia uwagi
			<p>lokalnych do zasady zrównoważonego rozwoju mającej w Polsce status prawa podstawowego (art. 5 Konstytucji RP). Obecny POP oraz proponowane zmiany nie spełniają tej zasady, co jest działaniem szkodliwym dla mieszkańców, których te przepisy dotyczą oraz jest narażeniem Władz Samorządowych na zasadne skargi zgłaszane przez mieszkańców do właściwych sądów. Wnosimy o uwzględnienie naszych uwag.</p>	<p>o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych” może odbywać się poprzez likwidację kotła wysokoemisyjnego (bezklasowego, klasy 3 i 4) na dowolne inne niskoemisyjne źródło ogrzewania (w tym kotły na paliwo stałe, również biomasę spełniające wymagania ekoprojektu) o ile nie stoi to w sprzeczności z zapisami uchwały antysmogowej. Tak więc żadne rodzaje paliw nie są bardziej lub mniej preferowane.</p> <p>5. Wyjaśnienie – przedmiotem konsultacji nie jest uchwała antysmogowa, a jest nią aktualizacja Programu ochrony powietrza. Program ochrony powietrza nakłada na gminy i powiaty obowiązek prowadzenia edukacji związanej z ochroną powietrza, jednak decyzja o zakresie tematycznym tych akcji edukacyjnych należy do indywidualnej decyzji władz wskazanych wyżej i ewentualnie do nich można kierować materiały edukacyjne.</p> <p>Art. 5 Konstytucji stanowi: „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości ... oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju”. Podstawową kwestią jest zapewnienie ochrony środowiska i bezpieczeństwa (również zdrowotnego) obywateli, a zasada zrównoważonego rozwoju jest sposobem jego osiągnięcia, a nie celem samym w sobie. W zrównoważonym rozwoju środowisko naturalne jest jego podstawą, gospodarka narzędziem, a dobrobyt społeczeństwa celem – dobrobyt czyli czyste powietrze, pozwalające na zdrowe życie. Tu należy podkreślić, że według najnowszych szacunków EEA w 2020 r. co najmniej 238 000 osób zmarło przedwcześnie w UE z powodu narażenia na działanie pyłu PM2,5 powyżej zalecanego przez WHO poziomu 5 µg/m³, a za tego typu emisję zgodnie z diagnozą POP odpowiedzialne jest spalanie paliw kopalnych w tym szczególnie węgla i drewna w indywidualnych źródłach grzewczych. Zrównoważony rozwój wprowadza się między innymi poprzez: dążenie do zapewnienia poczucia bezpieczeństwa i dobrobytu obywatelom, rozumianego jako tworzenie warunków sprzyjających ich zdrowiu fizycznemu, psychicznemu i społecznemu, ograniczanie zużycia zasobów odnawialnych do granic określonych możliwościami odtwarzania tych zasobów oraz utrzymywanie emisji zanieczyszczeń w granicach wyznaczonych przez pojemność asymilacyjną środowiska. Jeżeli normy jakości powietrza są przekraczane to znaczy, że pojemność asymilacyjna środowiska została przekroczona.</p>

lp.	data pisma	Osoba/organizacja opiniująca	treść uwagi lub wniosku	sposób uwzględnienia uwagi
2	29.05.2023 r.	Międzywojewódzki Cech Kominiarzy ul. Kornela Ujejskiego 24 33-100 Tarnów	<p>Zawód kominiarza polega na dbaniu o bezpieczeństwo mieszkańców ogrzewających swoje domy za pomocą dopuszczonych prawem urządzeń grzewczych. To nie tylko „czyszczenie kominów”, ale również wydawanie świadectw bezpieczeństwa i edukacja użytkowników w tym zakresie. Międzywojewódzki Cech Kominiarzy od momentu powstania prowadzi również edukację swoich członków oraz klientów w zakresie ekologii ogrzewania - czystych źródeł ciepła i bezpieczeństwa energetycznego we współpracy z organizacjami ekologicznymi.</p> <p>Prosimy o przyjęcie następujących uwag w konsultacjach aktualizacji programu ochrony powietrza w woj. kujawsko-pomorskim:</p> <ol style="list-style-type: none"> MCK wnosi o zapisanie konieczności edukacji mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego o odpowiedniej eksploatacji i utrzymaniu w czystości kominów dymowych, spalinowych oraz wentylacyjnych, co ma bardzo istotny wpływ na bezpieczeństwo oraz jakość powietrza. Nasz cech służy fachowym doradztwem oraz materiałami, które propagujemy w ramach naszej ogólnopolskiej akcji „Sadza płonie, czad zabija, żyj”. Ograniczenia, zakazy lub nawet rekomendacje ograniczeń używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymogi ekoprojektu. Postulujemy wprowadzenie, stosowanie i wyraźne rozgraniczenie w programie ochrony powietrza pojęć „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno, pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”. Taki podział obowiązuje w przepisach Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej. Postulujemy uwzględnienie w programie ochrony powietrza rekomendacji i zaleceń w działaniach podstawowych wymiany pozaklasowych urządzeń grzewczych na obsługiwane ręcznie kotły i miejscowe ogrzewacze pomieszczeń na drewno kawałkowe, które spełniają normy ekoprojektu (czyli nie niszczą powietrza, mają znikomy wpływ na jego zanieczyszczenie). Bez takiego zalecenia mieszkańcy nie będą chętnie wymieniać starych urządzeń grzewczych, bo rozumieją, że drewno kawałkowe to najtańsze powszechnie dostępne odnawialne źródło energii. Wnosimy o uwzględnienie w POP edukacji o prawidłowym spalaniu paliw stałych i działań mających na celu ustanowienie na terenie województwa dolnośląskiego zapisów „Uchwały o prawidłowym spalaniu” (https://www.facebook.com/UOPSp1). Pozwoli to dopilnować stosowanie prawidłowego spalania przez mieszkańców. Taki zapis jest kluczowy w sytuacji stosowania urządzeń na paliwa stałe - zarówno bezklasowych jak i klasy 3 i 4. Bezdymne spalanie pozwala ograniczyć emisję pyłów z bezklasowych urządzeń o 50-80% a benzo(a)pirenu do 90%. To pozwoli poprawić jakość powietrza pomimo dalszej eksploatacji najbardziej dotychczas trujących urządzeń. Dodatkowo bezdymne spalanie właśnie w tych starych urządzeniach pozwoli ograniczyć zużycie paliwa do 30%, co jest znakomitym remedium na ubóstwo energetyczne oraz ogromny kryzys energetyczny wynikający z aktualnej sytuacji geopolitycznej. 	<ol style="list-style-type: none"> Nie uwzględniono - Program ochrony powietrza nakłada na gminy i powiaty obowiązek prowadzenia edukacji związanej z ochroną powietrza, jednak decyzja o zakresie tematycznym tych akcji edukacyjnych należy do indywidualnej decyzji władz wskazanych wyżej i ewentualnie do nich można kierować materiały edukacyjne. Uwzględniono częściowo – w planie działań krótkoterminowych w Tab. 54 zmieniono zapis działania operacyjnego dot. Poziomu 3, tj. Alarmu II stopnia z „zakazu palenia w kominkach, jeżeli nie stanowią one jedynego źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym” na „ewentualny zakaz używania kominków, jeżeli nie stanowią jedynego źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym”. W związku z powyższym wprowadzenie ww. zakazu będzie zależało od indywidualnej decyzji władz gminnych. Dni smogowe, czyli dni z poziomem informowania lub alarmowym pyłu zawieszonego PM10, są dniami szczególnego narażenia życia i zdrowia ludzi ze względu na bardzo wysokie stężenia pyłów zawieszonych w powietrzu. Takich dni w roku jest kilkanaście, a zakaz używania dotyczy wyłącznie kominków, które nie są jedynym lub podstawowym źródłem ciepła. Zakaz ten ma wpływać na szybką poprawę jakości powietrza w dni smogowe. Z punktu widzenia aktualizacji Programu nie ma potrzeby rozgraniczania pojęcia paliwa stałe na „paliwa stałe kopalne” i „paliwa stałe odnawialne”, gdyż paliwa stałe są dopuszczone do użytkowania w kotłach spełniających wymagania ekoprojektu w województwie kujawsko-pomorskim, o ile nie stoi to w sprzeczności z obowiązującą uchwałą antysmogową. Nie uwzględniono – kotły obsługiwane ręcznie mogą pozwalać na spalanie odpadów. Nie uwzględniono – projekt POP dot. województwa kujawsko-pomorskiego a nie „dolnośląskiego” Program ochrony powietrza nakłada na gminy i powiaty obowiązek prowadzenia edukacji związanej z ochroną powietrza, jednak decyzja o zakresie tematycznym tych akcji edukacyjnych należy do indywidualnej decyzji władz wskazanych wyżej i ewentualnie do nich można kierować materiały edukacyjne.
3.	31.05.2023 r.	Cech Zduńów Polskich Izba Rzemieślnicza	Do 31 maja 2023 r. trwają konsultacje w sprawie projektu zmiany kujawsko-pomorskich programów ochrony powietrza. Uchwały te wprowadzają między innymi zakaz eksploatacji kominków w tzw. dni smogowe. Dotyczy to wszystkich kominków,	Uwzględniono częściowo – w planie działań krótkoterminowych w Tab. 54 zmieniono zapis działania operacyjnego dot. Poziomu 3, tj. Alarmu II stopnia z „zakazu

lp.	data pisma	Osoba/organizacja opiniująca	treść uwagi lub wniosku	sposób uwzględnienia uwagi
		<p>w Kaliszu ul. Częstochowska 93f 62-800 Kalisz</p>	<p>niezależnie od tego, czy są to urządzenia przestarzałe czy też nowoczesne niskoemisyjne kominki spełniają wymagania ekoprojektu.</p> <p>Jak wiemy drewno jest najtańszym, lokalnym i najłatwiej dostępnym źródłem energii a jednocześnie paliwem odnawialnym. Drewno zastępuje importowane paliwa co prowadzi do wzrostu zatrudnienia w regionie przy pracy w lasach, pozyskiwaniu i przetwórstwie drewna. Pracownicy zatrudnieni w regionie wydają zarobione pieniądze w regionie. Import paliw powoduje odpływ pieniędzy z regionu. Urządzenia na drewno są niezastąpione w sytuacjach kryzysowych lub w braku dostępu do innych źródeł energii. Naszym zdaniem z nowego programu ochrony powietrza należy usunąć wszelkie zapisy, które są niekorzystne dla drewna.</p> <p>Ponadto chcielibyśmy zauważyć, że do opracowań zastosowano Roczną ocenę jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2021, gdy dostępna jest Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2022. Należy zwrócić uwagę, że raport z 2022 roku wskazuje na poprawę jakości powietrza.</p> <p>W Tabeli 47: „Działania prewencyjne i operacyjne wskazane do realizacji w ramach poszczególnych poziomów PDK” przewidziano następujące działania prewencyjne i operacyjne:</p> <p>- Poziom 1 OSTRZEŻENIE</p> <p>„1) zalecenie rezygnacji z korzystania z kominków opalanych drewnem w przypadku, jeżeli nie jest to jedyne źródło ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych”,</p> <p>- Poziom 3 ALARM II stopnia</p> <p>„a) czasowy zakaz palenia w kominkach, jeżeli nie stanowią one jedyne źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym”,</p> <p>Zakaz używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymagania ekoprojektu. Z programu należy usunąć wszelkie zapisy dyskryminujące drewno, które jest odnawialnym źródłem energii oraz wszelkie zapisy promujące gaz, który jest paliwem kopalnym.</p> <p>Projekt ogranicza prawo własności, poprzez wprowadzenie zakazu eksploatacji kominków i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomasę w określone dni, naruszając tym samym art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. POP będąc aktem prawa miejscowego powinien w zakresie ograniczenia prawa własności opierać się na wyraźnej delegacji ustawowej. Delegacji takiej nie daje art. 91 ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Ograniczenia polegają na zakazie eksploatacji przez co uniemożliwiają korzystanie ze spełniających obowiązujące normy i legalnie zakupionych oraz zamontowanych urządzeń zgodnie z ich przeznaczeniem - tym samym naruszają istotę prawa własności. Z braku ustawowego określenia dopuszczalnych ram ograniczeń, praw i używając argumentu potrzeby poprawy jakości powietrza ustawodawca na poziomie uchwał lokalnych mógłby zabronić dosłownie wszystkiego i każdemu. Każda bowiem aktywność człowieka ma wpływ na środowisko i jakość powietrza.</p> <p>Ograniczenia prawa własności przewidywane przez Program nie mają podstaw merytorycznych. Program jest niespójny i sprzeczny w swoich głównych założeniach i proponowanych rozwiązaniach. Przede wszystkim jako uchwała jest to akt prawny i jako taki powinien być spójny z polskim systemem prawnym. Otóż program wielokrotnie posługuje się pojęciem "odnawialnych źródeł energii", do których według</p>	<p>palenia w kominkach, jeżeli nie stanowią one jedyne źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym” na „ewentualny zakaz używania kominków, jeżeli nie stanowią jedyne źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym”. W związku z powyższym wprowadzenie ww. zakazu będzie zależało od indywidualnej decyzji władz gminnych. Jednocześnie wyjaśniamy, iż czasowy zakaz eksploatacji kominków nie jest działaniem naprawczym wskazanym w harmonogramie rzeczowo-finansowym Programu ochrony powietrza (zał. Nr 2 do uchwały), a działaniem krótkoterminowym wskazanym w Planie działań krótkoterminowych (zał. Nr 3 do uchwały), a więc wszystkie cytowane w uwadze odniesienia do Programu i ustawy Poś nie mają tu zastosowania.</p> <p>Dni smogowe, czyli dni z przekroczonym poziomem (krótkoterminowym – średniodobowym) informowania lub alarmowym pyłu zawieszonego PM10, są dniami szczególnego narażenia życia i zdrowia ludzi ze względu na bardzo wysokie stężenia pyłów zawieszonych w powietrzu. Takich dni w roku jest kilka-kilkanaście, a ewentualny zakaz używania dotyczy wyłącznie kominków, które nie są jedynym lub podstawowym źródłem ciepła. Zakaz ten ma wpływać na szybką poprawę jakości powietrza w dni smogowe. Zakaz ten nie ogranicza dostępu do ciepła, gdyż dotyczy tylko tych kominków, które nie są jedynym źródłem ciepła. Przy czym im lepsza jakość powietrza, tym mniej takich dni może wystąpić.</p> <p>Należy rozróżnić Program ochrony powietrza i Plan działań krótkoterminowych.</p> <p>Zgodnie z art. 91 ust. 1 uchwała w sprawie programu ochrony powietrza, ma na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji, czyli takie ograniczenie istniejącej emisji zanieczyszczeń do powietrza, aby stężenia tych zanieczyszczeń w powietrzu spadły poniżej poziomów normatywnych. Celem Programu nie jest jak wskazano w uwadze „ograniczenie dodatkowej emisji”, ten cel realizują dyrektywy, ustawy i rozporządzenia. Program zawiera harmonogram realizacji działań naprawczych określający działania naprawcze ze wskazaniem czasu ich realizacji. Natomiast zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy Poś w przypadku ryzyka wystąpienia w danej strefie przekroczenia poziomu alarmowego, informowania, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu zarząd województwa, opracowuje projekt uchwały w sprawie planu działań krótkoterminowych, w którym ustala się działania mające na celu:</p>

lp.	data pisma	Osoba/organizacja opiniująca	treść uwagi lub wniosku	sposób uwzględnienia uwagi
			<p>definicji ustawowej zalicza się drewno (biomasa) natomiast w rozwiązaniach proponowanych przez program drewno jest zestawiane z paliwami kopalnymi a w szczególności z węglem i podobnie jak węgiel jest dyskryminowane, co stanowi rażąco niespójną metodykę wprowadzanych ograniczeń, sprzeczną z zasadami wiedzy o ekologii, innych dziedzin wiedzy technicznej, zwłaszcza dotyczących niskiej emisji oraz urąga doświadczeniu i wiedzy życiowej przeciętnie wykształconego dorosłego człowieka. Drewno (biomasa) i OZE są traktowane rozłącznie podczas gdy według ustawowej definicji (ustawa o OZE, dyrektywa OZE) drewno zalicza się do OZE. Podstawowym błędem jest brak rozróżnienia przy wprowadzaniu ograniczeń eksploatacji między paliwami stałymi odnawialnymi (drewno, pellet) a paliwami stałymi kopalnymi (węgiel). „Paliwa stałe” to pojęcie techniczne określające stan skupienia paliwa ale nie jego charakter i funkcję. W efekcie w dni, kiedy obowiązuje zakaz eksploatacji dochodzi do jednakowego traktowania drewna będącego odnawialnym źródłem energii i węgla, będącego paliwem kopalnym.</p> <p>Kolejnym, niedopuszczalnym naszym zdaniem błędem Projektu jest brak rozróżnienia przy wprowadzaniu ograniczeń eksploatacji między nowoczesnymi, nisko-emisyjnymi i ekologicznymi miejscowymi ogrzewaczami pomieszczeń, o których mówi Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/111 85 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe a pozostałymi urządzeniami. Zakazy przewidziane przez Program są tym bardziej absurdalne, w sytuacji gdy od 1 stycznia 2024, zgodnie z uchwałą antysmogową można będzie eksploatować wyłącznie miejscowe ogrzewacze pomieszczeń zgodne z ekoprojektem, zatem zakazy zawarte w Programie, od 1 stycznia 2024 dotyczyć będą wyłącznie tych nowoczesnych, ekologicznych i nisko-emisyjnych urządzeń.</p> <p>Wprowadzone przez Projekt zakazy są tym bardziej nieuzasadnione, że sam Projekt wskazuje iż „Określony dla pyłu PM2,5 oraz B(a)P w przepisach prawa poziom średnioroczny jest wartością długoterminową, na którą działania krótkoterminowe będą miały znikomy wpływ”, a „planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny wynikający z realizacji działań krótkoterminowych nie jest możliwy do wyznaczenia z uwagi na charakter działań krótkoterminowych.”</p> <p>Należy wskazać, że Projekt nie powołuje się na żadne badania naukowe lub wiarygodne analizy uzasadniające zakazy eksploatacji miejscowych ogrzewaczy powietrza zgodnych z ekoprojektem lub ogólniej: uzasadniające czym emisje, których źródłem są takie urządzenia różniły by się lub były większe lub bardziej istotne od jakichkolwiek innych emisji. Jak wiemy każda działalność człowieka we współczesnym świecie jest źródłem emisji. Czy jest to przemieszczanie się (transport i komunikacja), czy produkcja żywności, czy jakkolwiek produkcja przemysłowa itd. Nawet pozyskiwanie energii z innych niż drewno odnawialnych źródeł obciążone jest emisją i śladem węglowym przy produkcji, transporcie i utylizacji potrzebnych urządzeń i instalacji (np. wiatraki, panele PV, samochody elektryczne). Dozwolone i uznawane za bezpieczne dla zdrowia człowieka emisje są uregulowane ujęte w różnych krajach w mniej lub bardziej rygorystyczne ramy. W krajach UE najnowszym systemem takich regulacji są dyrektywy Ecodesign. Obejmują one swoim zakresem między innym i takie produkty jak komputery,</p>	<p>1) zmniejszenie ryzyka wystąpienia takich przekroczeń; 2) ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.</p> <p>Plan działań krótkoterminowych (PDK) jest integralną częścią Programu, jednak działania w nim wskazane są działaniami krótkoterminowymi, czasowymi, mającymi na celu szybkie i krótkotrwałe ograniczenie stężeń zanieczyszczeń w powietrzu. Przy czym dla pyłu zawieszzonego PM2,5 oraz dla benzo(a)pirenu (dla których określone są normy długookresowe – średnioroczne) PDK wprowadza wyłącznie zalecenia, a nie zakazy.</p> <p>Działania krótkoterminowe nie naruszają praw własności, ani nie powodują braku dostępu do ogrzewania.</p> <p>W Programie ochrony powietrza, w „Wykazie pojęć i skrótów użytych w opracowaniu” zawarto definicję biomasy, a działanie PL0404_ZSO „Ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych” wskazuje, iż „Działania zmierzające do obniżenia emisji z indywidualnych systemów grzewczych opalanych paliwami stałymi, będą obejmować przede wszystkim poniższe czynności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zastąpienie niskosprawnych urządzeń grzewczych podłączeniem do sieci ciepłowniczej lub urządzeniami opalonymi gazem; 2) prowadzenie działań zmierzających do wymiany niskosprawnych kotłów na paliwa stałe na: <ul style="list-style-type: none"> - kotły zasilane olejem opalowym; - ogrzewanie elektryczne; - OZE (np. pompy ciepła); - nowe kotły węglowe lub na biomasę spełniające wymagania ekoprojektu, tam, gdzie nie zakazuje tego uchwała antysmogowa. 3) stosowanie w nowo powstałych budynkach następujących źródeł ogrzewania: podłączenie do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej, OZE (np. pompy ciepła), urządzenia opalane olejem, ogrzewanie elektryczne lub montaż nowych kotłów węglowych lub na biomasę spełniających wymagania ekoprojektu.”, a więc nie wyklucza biomasy. <p>W Programie usunięto zapisy dot. stosowania hierarchii przy wymianie czy instalacji nowych źródeł ciepła, tak, aby żadne</p>

lp.	data pisma	Osoba/organizacja opiniująca	treść uwagi lub wniosku	sposób uwzględnienia uwagi
			<p>serwery, lodówki, telewizory, odkurzacze, oświetlenie oraz różnego rodzaju urządzenia grzewcze a wśród nich miejscowe ogrzewacze pomieszczeń. Fakt spełniania przez dane urządzenie (np. kominiek) wymogów Ekoprojektu oznacza, że posiada ono najlepsze i zdefiniowane w sposób jednoznaczny parametry umożliwiające dopuszczenie go do obrotu. W warunkach systemu prawnego UE regulującego emisyjność niemal każdego aspektu działalności człowieka, argumenty zakazujące dowolnej aktywności z powodu emisji są bezprawne, jeżeli emisja ta mieści się w granicach wyznaczonych aktualnie obowiązującymi przepisami. Warto przypomnieć, że Rozporządzenie Komisji (UE) 20 15/ 1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe weszło w życie w całej UE dopiero od 1.01.2022, a województwie kujawsko-pomorskim obowiązuje już od roku 2019. Warto również wspomnieć, że ekoprojekt w UE dotyczy nowych urządzeń wprowadzanych do obrotu od 1.01.2022 nie wyznaczając limitów użytkowania starych urządzeń. Wymiana starych urządzeń na nowe jest dobrowolna i w większości krajów dotowana. W Polsce natomiast przepisy nie dość, że lokalnie wprowadziły interesującą nas dyrektywę ekoprojekt wcześniej niż w całej UE, to jeszcze ograniczają, czasowo możliwość użytkowania starych urządzeń nie proponując jednocześnie żadnych dotacji do wymiany na nowe miejscowe ogrzewacze pomieszczeń. W ten sposób Projekt rażąco narusza nasze prawa użytkowników miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń.</p> <p>Projekt w zakresie kominków nie zawiera ani prawidłowej diagnozy ani analizy problemu emisji opartej na inwentaryzacji urządzeń. Jeśli Projekt wprowadza zakaz eksploatacji bardzo konkretnej, wąskiej grupy urządzeń, to ich wpływ na środowisko powinien być dokładnie udokumentowany aby taki zakaz był uzasadniony. Wnioskowanie „problemem jest emisja z sektora komunalno-bytowego więc wprowadzamy zakaz eksploatacji kominków” jest błędem logicznym niedopuszczalnym przy tworzeniu przepisów prawnych a w szczególności ograniczeń prawa własności. Znane są zapisy uchwały antysmogowej i wiadomym jest, że od 1 stycznia 2024 zakazy wprowadzone przez Projekt będą dotyczyły tylko kominków ekoprojektowych. Emisja z tych urządzeń ma minimalny udział w całości emisji w województwie. Naszym zdaniem przekroczenie delegacji ustawowej polega tu na tym, że z powodu złej jakości powietrza ograniczono eksploatację urządzeń, których wpływ na emisję nie został udokumentowany a nawet, jak mówi sam Projekt, jest znikomy i wręcz niemożliwy do wyznaczenia. Ustawa Prawo ochrony środowiska istotnie umożliwia wprowadzanie zakazów ale pod pewnymi warunkami.</p> <p>Zgodnie z art. 91 punkt 7a ustawy Prawo ochrony środowiska, Program Ochrony Powietrza powinien zawierać podział źródeł zanieczyszczeń i planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działań naprawczych. Skoro jednym z działań naprawczych jest zakaz eksploatacji kominków, a od 1.01.2024 tylko kominków ekoprojektowych, to ta grupa urządzeń powinna być wyszczególniona w POP jako źródło zanieczyszczeń a jej udział w zanieczyszczeniu powietrza powinien być udokumentowany. Niestety POP nie zawiera takich informacji. POP nie określa również planowanego do osiągnięcia efektu ekologicznego, jakim jest wprowadzenie działania w postaci zakazu eksploatacji kominków. Pod tym względem POP nic spełnia wymogów ustawowych.</p>	<p>paliwo nie było promowane lub wskazywane jako lepsze.</p> <p>Program nie może promować żadnego rodzaju paliwa, natomiast w ramach edukacji ekologicznej wskazanej w Programie jako działanie naprawcze realizowane przez gminy i powiaty, jednostki te mogą edukować swoich mieszkańców co do najlepszego sposobu spalania paliw, czy też wskazywać najmniej emisyjne paliwa.</p> <p>Z punktu widzenia aktualizacji Programu nie ma potrzeby rozgraniczania pojęcia paliwa stałe na „paliwa stałe kopalne” i „paliwa stałe odnawialne”, gdyż paliwa stałe są dopuszczone do użytkowania w kotłach spełniających wymagania ekoprojektu w województwie kujawsko-pomorskim, o ile nie stoi to w sprzeczności z obowiązującą uchwałą antysmogową.</p>

lp.	data pisma	Osoba/organizacja opiniująca	treść uwagi lub wniosku	sposób uwzględnienia uwagi
			<p>Zgodnie z art. 91 punkt 7a ustawy Prawo ochrony środowiska, opracowany przez zarząd województwa projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza powinien uwzględniać przeprowadzone przez zarząd województwa analizy udziału w przekroczeniach poziomów substancji w powietrzu poszczególnych grup źródeł emisji tych substancji i określać odpowiednie działania naprawcze w przypadku przekroczenia obowiązujących poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych substancji. POP nie zawiera takiej analizy dla grupy źródeł emisji jaką są kominki ekoprojektowe.</p> <p>Działania krótkoterminowe w postaci czasowych zakazów eksploatacji kominków to tylko działania pozorowane, które nie dość, że mają minimalny skutek ekologiczny to jeszcze negatywnie wpływają na możliwości zwiększania udziału OZE w miksie energetycznym, do czego jako kraj zobowiązaliśmy się wobec UE. Niestety wśród działań krótkoterminowych próżno szukać konkretnych rozwiązań rzeczywistej przyczyny problemu. Program zamiast opierać się na fachowej i naukowej wiedzy, bazuje na opiniach lobbystów i pseudoekologów. Dotychczas prowadzone działania krótkoterminowe są mało skuteczne ponieważ nie uderzają w rzeczywiste źródło problemu. Najnowsze działania i propozycje w zakresie zmniejszania emisji idą dalej tym samym tropem: szkodliwego dla klimatu i środowiska ograniczania OZE i urzędzeń niskoemisyjnych na rzecz gazu będącego paliwem kopalnym, a ich autorzy nie potrafią lub nie chcą zrozumieć, że to ślepa ścieżka.</p> <p>Celem Prawa ochrony środowiska i Projektu jest zapobieżenie powstawaniu dodatkowej emisji. Emisja z kominków i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe nie jest emisją dodatkową. Gdy jest zimno mieszkańcy muszą się zagrzać. Wbrew obiegowej opinii powtarzanej przez laików, kominki nie są urządzeniami rekreacyjnymi czy też ozdobnymi lecz grzewczymi w wielu przypadkach mogą z powodzeniem spełniać rolę głównego źródła ciepła ogrzewając cały budynek lub znacznie odciążając główne źródło ciepła. Ograniczenie eksploatacji kominka zimą nie ograniczy emisji lecz przesunie ją na inne urządzenia mniej lub bardziej emisyjne. Przesunięcie emisji w stronę pieca gazowego spowoduje zmniejszone emisje pyłów ale jest wielce kontrowersyjne i dyskusyjne pod względem ekologicznym ponieważ spowoduje zwiększoną emisję tlenków azotu oraz przesunie zużycie paliw z odnawialnych źródeł energii w stronę paliw kopalnych.</p> <p>W tej sytuacji można z całą pewnością stwierdzić, że ograniczenie eksploatacji kominków nie jest czymś, co można nazwać najłagodniejszym czy też najmniej uciążliwym środkiem, lecz działaniem pozorowanym a wręcz szkodliwym dla jakości powietrza środowiska.</p> <p>Drewno jest paliwem ekologicznym na każdym etapie jego przetwarzania i energetycznego wykorzystania. Produkcja drewna opalowego nie ma negatywnego wpływu na poziom zalesienia w Polsce a wręcz przeciwnie: stymuluje rozwój gospodarki przez zalesianie niezagospodarowanych gruntów i zapewnia miejsca pracy. Paliwa drzewne są w głównej mierze produktem ubocznym pozyskiwania i przetwarzania drewna pełnowartościowego wykorzystywanego w przemyśle meblarskim i w konstrukcjach drewnianych. Lokalne wykorzystywanie drewna przekłada się na minimalny ślad węglowy wynikający z transportu i przygotowania do wykorzystania jako</p>	

lp.	data pisma	Osoba/organizacja opiniująca	treść uwagi lub wniosku	sposób uwzględnienia uwagi
			<p>stałego biopaliwa. Drewno z polskich lasów, jako uboczny produkt gospodarki leśnej, jest powszechnie dostępne i niedrogie. W przypadku ogrzewania drewnem powstaje tyle samo dwutlenku węgla ile wchłonęło ono podczas swojego wzrostu, czego rezultatem jest zerowy bilans emisji CO₂. Jest to zgodne z polityką UE, której celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Używanie drewna, w przeciwieństwie do gazu, który jest paliwem kopalnym, nie wiąże się z emisją gazów cieplarnianych i pozwala na spełnienie wymaganego przez UE udziału OZE w miksie energetycznym.</p> <p>Badania kominków w warunkach rzeczywistych wykazały, że emisja pyłów mieści się w granicach wyznaczonych przez Ekoprojekt a emisja BaP jest 100 do 1000 razy niższa niż przewidują to normy.</p> <p>Wspomniane badania to :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane w 2021 r. na zlecenie Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kominki i Piece przez Przedsiębiorstwo Badań i Ekspertyz Środowiska „SEPO” (Raport z bada6 o numerze 527/10-20/1 i publikacja w Science Direct https://authors.elsevier.com/c/lf1Qc7tD09Kmmo). Badanie to wykazało, że emisja BaP z kominka jest o 95,8% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i o 97,5% niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE. 2. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane na zlecenie firmy Hajduk przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) w 2022 r. (Nr ewidencyjny IChPW 47/2022). Badanie to wykazało, że emisja BaP z kominka jest o 98,3% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i aż o 99% niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE. <p>Drewno jest najtańszym, lokalnym i najłatwiej dostępnym źródłem energii a jednocześnie paliwem odnawialnym. Drewno zastępuje importowane paliwa co prowadzi do wzrostu zatrudnienia w regionie przy pracy w lasach, pozyskiwaniu i przetwórstwie drewna. Pracownicy zatrudnieni w regionie wydają zarobione pieniądze w regionie. Import paliw powoduje odpływ pieniędzy z regionu.</p> <p>Zakazy i ograniczenia eksploatacji kominków należy zastąpić edukacją na temat prawidłowego spalania.</p> <p>Programy Ochrony Powietrza powinny być tworzone z dbałością o bezpieczeństwo energetyczne obywateli poprzez promowanie ogrzewaczy pomieszczeń opalanych odnawialną biomasą leśną, spełniających wymagania EKOPROJEKTU na równi z innymi urządzeniami zasilanymi OZE (jak np. pompy ciepła, fotowoltaika). Przepisy takie nie mogą prowadzić do powstawania lub zwiększania zjawiska ubóstwa energetycznego.</p> <p>Importowane paliwa - gaz, węgiel, energia elektryczna - są droższe niż paliwa lokalne, takie jak drewno. W sytuacjach klęsk żywiołowych lub kryzysu energetycznego są one też trudno dostępne. Ograniczenia dla drewna lub ograniczenia eksploatacji urządzeń na drewno w oczywisty sposób powodują większe koszty dla gospodarstw domowych.</p> <p>W Projekcie znajdujemy zapis mówiący, że „efektywne realizowanie PDK wiąże się również z niwelowaniem barier, które nie pozwalają na realizację wszystkich działań w pełnym zakresie. Do barier tych należą m.in. ograniczone możliwości kontroli wykorzystania kominków w ramach indywidualnych systemów grzewczych.” Wynika</p>	

lp.	data pisma	Osoba/organizacja opiniująca	treść uwagi lub wniosku	sposób uwzględnienia uwagi
			<p>z tego, że Projekt chce wprowadzić zakazy i ograniczenia, przestrzegania których nie będzie w stanie zapewnić.</p> <p>W obliczu rosnących cen gazu, braku pewności co do ciągłości dostaw tego surowca oraz zawieszenia przez dostawców gazu wykonywania nowych przyłączy, wszelkie ograniczenia możliwości używania biomasy prowadzą wprost do ubóstwa energetycznego i godzą w bezpieczeństwo energetyczne uzależniając ludzi od dużych sieci przesyłowych i skazując na monopol dostawców i związane z tym wysokie ceny.</p> <p>Ograniczenia i zakazy dla najtańszego, lokalnego i odnawialnego źródła energii jakim jest drewno w oczywisty sposób pogarszają i tak trudną sytuację osób najuboższych. Inne źródła energii lub nowoczesne i drogie technologie są dla osób najuboższych po prostu nieosiągalne.</p> <p>Program przez swoje dotychczasowe zapisy prowadzi do powstawania zjawiska ubóstwa energetycznego.</p> <p>Promocja przez program gazu, który jest paliwem kopalnym przy jednoczesnych ograniczeniach eksploatacji i nierównym traktowaniu urządzeń na drewno (OZE) doprowadziły do tego, że wymiana starych, wysokoemisyjnych urządzeń na nowoczesne, niskoemisyjne nie przebiega w zadowalającym tempie.</p> <p>Postulujemy rewizję Projektu pod kątem usunięcia zapisów promujących gaz, ogrzewanie gazem i rozbudowy sieci gazowej. Takie zapisy prowadzą wprost do promowania gazu (z importu), który jest paliwem kopalnym kosztem drewna będącego odnawialnym, lokalnym i ekologicznym źródłem energii.</p> <p>POP wielokrotnie mówi o preferencjach dla instalacji i wymiany źródeł ciepła na OZE wyłączając z zakresu tego pojęcia drewno i biomasę, które zgodnie z ustawą o OZE są odnawialnymi źródłami energii.</p> <p>W tym kontekście cały POP jest wadliwy ponieważ opiera się na błędnym i niezgodnym z polskim stanem prawnym założeniu, że drewno i biomasa, które są paliwami stałymi, nie są odnawialnymi źródłami energii.</p> <p>Konsekwencją takiego podejścia jest dyskryminacja stałych odnawialnych źródeł energii przejawiająca się m.in. w pomijaniu ich przy programach dotacyjnych lub w niesłusznych preferencjach dla gazu, który jest paliwem kopalnym, dla pomp ciepła (w naszych warunkach nie są one OZE, gdyż działają na prąd pozyskiwany ze spalania paliw kopalnych) lub dla innych OZE.</p> <p>Zaktualizowany Program oprócz zniesienia zakazów i ograniczeń eksploatacji urządzeń na drewno, powinien uwzględnić promocję drewna (odnawialnego źródła energii) i urządzeń na drewno, edukację w zakresie prawidłowego spalania oraz działania zmierzające do eliminacji spalania śmieci w gospodarstwach domowych.</p> <p>Na koniec warto wspomnieć, że w dniu 30 marca 2023 r. osiągnięto porozumienie między Komisją UE, Radą i Parlamentem w sprawie dyrektywy w sprawie energii odnawialnej (RED III). Podnosi ono cel ekspansji energii odnawialnej z 30 do 42,5% w 2030 r. Porozumienie zapewnia też bezpieczeństwo inwestycji elektrowniom na biomasę. Zgodnie z porozumieniem drewno energetyczne z lasu jest nadal uważane za odnawialne i może być promowane i rozwijane.</p>	

lp.	data pisma	Osoba/organizacja opiniująca	treść uwagi lub wniosku	sposób uwzględnienia uwagi
4	31.05.2023 r.	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kominki i Piece Rynek 2 63-760 Zduny	<p>W Tabeli 40: „Działania prewencyjne i operacyjne wskazane do realizacji w ramach poszczególnych poziomów PDK” przewidziano następujące działania prewencyjne i operacyjne:</p> <p>- Poziom 1 OSTRZEŻENIE</p> <p>„1) zalecenie rezygnacji z korzystania z kominków opalanych drewnem w przypadku, jeżeli nie jest to jedyne źródło ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych”,</p> <p>- Poziom 3 ALARM II stopnia</p> <p>„a) czasowy zakaz palenia w kominkach, jeżeli nie stanowią one jedyne źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym”,</p> <p>Zakaz używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymogi ekoprojektu. Z programu należy usunąć wszelkie zapisy dyskryminujące drewno, które jest odnawialnym źródłem energii oraz wszelkie zapisy promujące gaz, który jest paliwem kopalnym.</p> <p>Projekt ogranicza prawo własności, poprzez wprowadzenie zakazu eksploatacji kominków i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomasę w określone dni, naruszając tym samym art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. POP będąc aktem prawa miejscowego powinien w zakresie ograniczenia prawa własności opierać się na wyraźnej delegacji ustawowej. Delegacji takiej nie daje art. 91 Ustawy Prawo ochrony środowiska. Ograniczenia polegają na zakazie eksploatacji przez co uniemożliwiają korzystanie ze spełniających obowiązujące normy i legalnie zakupionych oraz zamontowanych urządzeń zgodnie z ich przeznaczeniem - tym samym naruszają istotę prawa własności. Z braku ustawowego określenia dopuszczalnych ram ograniczeń, praw i używając argumentu potrzeby poprawy jakości powietrza ustawodawca na poziomie uchwał lokalnych mógłby zabronić dosłownie wszystkiego i każdemu. Każda bowiem aktywność człowieka ma wpływ na środowisko i jakość powietrza.</p> <p>Ograniczenia prawa własności przewidywane przez Program nie mają podstaw merytorycznych. Program jest niespójny i sprzeczny w swoich głównych założeniach i proponowanych rozwiązaniach. Przede wszystkim jako uchwała jest to akt prawny i jako taki powinien być spójny z polskim systemem prawnym. Otóż program wielokrotnie posługuje się pojęciem "odnawialnych źródeł energii", do których według definicji ustawowej zalicza się drewno (biomasa) natomiast w rozwiązaniach proponowanych przez program drewno jest zestawiane z paliwami kopalnymi a w szczególności z węglem i podobnie jak węgiel jest dyskryminowane, co stanowi rażąco niespójną metodykę wprowadzanych ograniczeń, sprzeczną z zasadami wiedzy o ekologii, innych dziedzin wiedzy technicznej, zwłaszcza dotyczących niskiej emisji oraz urąga doświadczeniu i wiedzy życiowej przeciętnie wykształconego dorosłego człowieka. Drewno (biomasa) i OZE są traktowane rozłącznie podczas gdy według ustawowej definicji (ustawa o OZE, dyrektywa OZE) drewno zalicza się do OZE. Podstawowym błędem jest brak rozróżnienia przy wprowadzaniu ograniczeń eksploatacji między paliwami stałymi odnawialnymi (drewno, pellet) a paliwami stałymi kopalnymi (węgiel). „Paliwa stałe” to pojęcie techniczne określające stan skupienia paliwa ale nie jego charakter i funkcję. W efekcie w dni, kiedy obowiązuje zakaz eksploatacji dochodzi do jednakowego traktowania drewna będącego odnawialnym źródłem energii i węgla,</p>	<p>Uwzględniono częściowo – w planie działań krótkoterminowych w Tab. 54 zmieniono zapis działania operacyjnego dot. Poziomu 3, tj. Alarmu II stopnia z „zakazu palenia w kominkach, jeżeli nie stanowią one jedyne źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym” na „ewentualny zakaz używania kominków, jeżeli nie stanowią jedyne źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym” W związku z powyższym wprowadzenie ww. zakazu będzie zależało od indywidualnej decyzji władz gminnych. Jednocześnie wyjaśniamy, iż – czasowy zakaz eksploatacji kominków nie jest działaniem naprawczym wskazanym w harmonogramie rzeczowo-finansowym Programu ochrony powietrza (zał. Nr 2 do uchwały), a działaniem krótkoterminowym wskazanym w Planie działań krótkoterminowych (zał. Nr 3 do uchwały), a więc wszystkie cytowane w uwadze odniesienia do Programu i ustawy Poś nie mają tu zastosowania.</p> <p>Dni smogowe, czyli dni z przekroczonym poziomem (krótkoterminowym – średniodobowym) informowania lub alarmowym pyłu zawieszonego PM10, są dniami szczególnego narażenia życia i zdrowia ludzi ze względu na bardzo wysokie stężenia pyłów zawieszonych w powietrzu. Takich dni w roku jest kilka-kilkanaście, a ewentualny zakaz używania dotyczy wyłącznie kominków, które nie są jedynym lub podstawowym źródłem ciepła. Zakaz ten ma wpływać na szybką poprawę jakości powietrza w dni smogowe. Zakaz ten nie ogranicza dostępu do ciepła, gdyż dotyczy tylko tych kominków, które nie są jedynym źródłem ciepła. Przy czym im lepsza jakość powietrza, tym mniej takich dni może wystąpić.</p> <p>Należy rozróżnić Program ochrony powietrza i Plan działań krótkoterminowych. Zgodnie z art. 91 ust. 1 uchwała w sprawie programu ochrony powietrza, ma na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pałupu stężenia ekspozycji, czyli takie ograniczenie istniejącej emisji zanieczyszczeń do powietrza, aby stężenia tych zanieczyszczeń w powietrzu spadły poniżej poziomów normatywnych. Celem Programu nie jest jak wskazano w uwadze „ograniczenie dodatkowej emisji”, ten cel realizują dyrektywy, ustawy i rozporządzenia. Program zawiera harmonogram realizacji działań naprawczych określający działania naprawcze z czasem ich realizacji. Natomiast zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy Poś w przypadku ryzyka wystąpienia w danej strefie przekroczenia poziomu alarmowego, informowania, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu zarząd województwa,</p>

lp.	data pisma	Osoba/organizacja opiniująca	treść uwagi lub wniosku	sposób uwzględnienia uwagi
			<p>będącego paliwem kopalnym.</p> <p>Kolejnym, niedopuszczalnym naszym zdaniem błędem Projektu jest brak rozróżnienia przy wprowadzaniu ograniczeń eksploatacji między nowoczesnymi, nisko-emisyjnymi i ekologicznymi miejscowymi ogrzewaczami pomieszczeń, o których mówi rozporządzenie Komisji (UE) 2015/111 85 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe a pozostałymi urządzeniami. Zakazy przewidziane przez Program są tym bardziej absurdalne, w sytuacji gdy od 1 stycznia 2024, zgodnie z uchwałą antysmogową można będzie eksploatować wyłącznie miejscowe ogrzewacze pomieszczeń zgodne z ekoprojektem, zatem zakazy zawarte w Programie, od 1 stycznia 2024 dotyczyć będą wyłącznie tych nowoczesnych, ekologicznych i nisko-emisyjnych urządzeń.</p> <p>Wprowadzone przez Projekt zakazy są tym bardziej nieuzasadnione, że sam Projekt wskazuje, iż „Określony dla pyłu PM2,5 oraz B(a)P w przepisach prawa poziom średnioroczny jest wartością długoterminową, na którą działania krótkoterminowe będą miały znikomy wpływ”, a „planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny wynikający z realizacji działań krótkoterminowych nie jest możliwy do wyznaczenia z uwagi na charakter działań krótkoterminowych.”</p> <p>Należy wskazać, że Projekt nie powołuje się na żadne badania naukowe lub wiarygodne analizy uzasadniające zakazy eksploatacji miejscowych ogrzewaczy powietrza zgodnych z ekoprojektem lub ogólniej: uzasadniające czym emisje, których źródłem są takie urządzenia różniły by się lub były większe lub bardziej istotne od jakichkolwiek innych emisji. Jak wiemy każda działalność człowieka we współczesnym świecie jest źródłem emisji. Czy jest to przemieszczanie się (transport i komunikacja), czy produkcja żywności, czy jakakolwiek produkcja przemysłowa itd. Nawet pozyskiwanie energii z innych niż drewno odnawialnych źródeł obarczone jest emisją i śladem węglowym przy produkcji, transporcie i utylizacji potrzebnych urządzeń i instalacji (np. wiatraki, panele PV, samochody elektryczne). Dozwolone i uznawane za bezpieczne dla zdrowia człowieka emisje są uregulowane ujęte w różnych krajach w mniej lub bardziej rygorystyczne ramy. W krajach UE najnowszym systemem takich regulacji są dyrektywy Ecodesign. Obejmują one swoim zakresem między innymi i takie produkty jak komputery, serwery, lodówki, telewizory, odkurzacze, oświetlenie oraz różnego rodzaju urządzenia grzewcze a wśród nich miejscowe ogrzewacze pomieszczeń. Fakt spełniania przez dane urządzenie (np. kominiek) wymogów Ekoprojektu oznacza, że posiada ono najlepsze i zdefiniowane w sposób jednoznaczny parametry umożliwiające dopuszczenie go do obrotu. W warunkach systemu prawnego UE regulującego emisyjność niemal każdego aspektu działalności człowieka, argumenty zakazujące dowolnej aktywności z powodu emisji są bezprawne, jeżeli emisja ta mieści się w granicach wyznaczonych aktualnie obowiązującymi przepisami. Warto przypomnieć, że rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe weszło w życie w całej UE dopiero od 1.01.2022 a województwie kujawsko-pomorskim obowiązuje już od roku 2019. Warto również wspomnieć, że ekoprojekt w UE dotyczy nowych urządzeń</p>	<p>opracowuje projekt uchwały w sprawie planu działań krótkoterminowych, w którym ustala się działania mające na celu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zmniejszenie ryzyka wystąpienia takich przekroczeń; 2) ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń. <p>Plan działań krótkoterminowych jest integralną częścią Programu, jednak działania w nim wskazane są działaniami krótkoterminowymi, czasowymi, mającymi na celu szybkie i krótkotrwałe ograniczenie stężeń zanieczyszczeń w powietrzu. Działania krótkoterminowe nie naruszają praw własności, ani nie powodują braku dostępu do ogrzewania.</p> <p>W Programie ochrony powietrza, w „Wykazie pojęć i skrótów użytych w opracowaniu” zawarto definicję biomasy, a działanie PL0404_ZSO „Ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych” wskazuje, iż „Działania zmierzające do obniżenia emisji z indywidualnych systemów grzewczych opalanych paliwami stałymi, będą obejmować przede wszystkim poniższe czynności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zastąpienie niskosprawnych urządzeń grzewczych podłączeniem do sieci ciepłowniczej lub urządzeniami opalonymi gazem; 2) prowadzenie działań zmierzających do wymiany niskosprawnych kotłów na paliwo stałe na: <ul style="list-style-type: none"> - kotły zasilane olejem opałowym; - ogrzewanie elektryczne; - OZE (np. pompy ciepła); - nowe kotły węglowe lub biomasę spełniające wymagania ekoprojektu, tam, gdzie nie zakazuje tego uchwała antysmogowa. <p>Wymiany niskosprawnych źródeł ciepła należy przeprowadzać w budynkach mieszkalnych (jedno i wielorodzinnych), lokalach, budynkach użyteczności publicznej, budynkach usługowych, produkcyjnych i handlowych;</p> <ol style="list-style-type: none"> 3) stosowanie w nowo powstałych budynkach następujących źródeł ogrzewania: podłączenie do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej, OZE (np. pompy ciepła), urządzenia opalane olejem, ogrzewanie elektryczne lub montaż nowych kotłów węglowych lub na biomasę spełniających wymagania ekoprojektu”, a więc nie wyklucza biomasy. <p>W Programie usunięto zapisy dot. stosowania hierarchii przy wymianie czy instalacji nowych źródeł ciepła, tak, aby żadne paliwo nie było promowane lub wskazywane jako lepsze.</p>

lp.	data pisma	Osoba/organizacja opiniująca	treść uwagi lub wniosku	sposób uwzględnienia uwagi
			<p>wprowadzanych do obrotu od 1.01.2022 nie wyznaczając limitów użytkowania starych urządzeń. Wymiana starych urządzeń na nowe jest dobrowolna i w większości krajów dotowana. W Polsce natomiast przepisy nie dość, że lokalnie wprowadziły interesujących nas dyrektywy ekoprojekt wcześniej niż w całej UE, to jeszcze ograniczają, czasowo możliwość użytkowania starych urządzeń nie proponując jednocześnie żadnych dotacji do wymiany na nowe miejscowe ogrzewacze pomieszczeń. W ten sposób Projekt rażąco narusza nasze prawa użytkowników miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń.</p> <p>Projekt w zakresie kominków nie zawiera ani prawidłowej diagnozy ani analizy problemu emisji opartej na inwentaryzacji urządzeń. Jeśli Projekt wprowadza zakaz eksploatacji bardzo konkretnej, wąskiej grupy urządzeń, to ich wpływ na środowisko powinien być dokładnie udokumentowany aby taki zakaz był uzasadniony. Wnioskowanie „problemem jest emisja z sektora komunalno-bytowego więc wprowadzamy zakaz eksploatacji kominków” jest błędem logicznym niedopuszczalnym przy tworzeniu przepisów prawnych a w szczególności ograniczeń prawa własności. Znanie są zapisy uchwały antysmogowej i wiadomym jest, że od 1 stycznia 2024 zakazy wprowadzone przez Projekt będą dotyczyły tylko kominków ekoprojektowych. Emisja z tych urządzeń ma minimalny udział w całości emisji w województwie. Naszym zdaniem przekroczenie delegacji ustawowej polega tu na tym, że z powodu złej jakości powietrza ograniczono eksploatację urządzeń, których wpływ na emisję nie został udokumentowany a nawet, jak mówi sam Projekt, jest znikomy i wręcz niemożliwy do wyznaczenia. Ustawa Prawo ochrony środowiska istotnie umożliwia wprowadzanie zakazów ale pod pewnymi warunkami.</p> <p>Zgodnie z art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo ochrony środowiska, Program Ochrony Powietrza powinien zawierać podział źródeł zanieczyszczeń i planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działań naprawczych. Skoro jednym z działań naprawczych jest zakaz eksploatacji kominków, a od 1.01.2024 tylko kominków ekoprojektowych, to ta grupa urządzeń powinna być wyszczególniona w POP jako źródło zanieczyszczeń a jej udział w zanieczyszczeniu powietrza powinien być udokumentowany. Niestety POP nie zawiera takich informacji. POP nie określa również planowanego do osiągnięcia efektu ekologicznego, jakim jest wprowadzenia działania w postaci zakazu eksploatacji kominków. Pod tym względem POP nie spełnia wymogów ustawowych.</p> <p>Zgodnie z art. 91 punkt 7a ustawy Prawo ochrony środowiska, Opracowany przez zarząd województwa projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza powinien uwzględniać przeprowadzone przez zarząd województwa analizy udziału w przekroczeniach poziomów substancji w powietrzu poszczególnych grup źródeł emisji tych substancji i określać odpowiednie działania naprawcze w przypadku przekroczenia obowiązujących poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych substancji. POP nie zawiera takiej analizy dla grupy źródeł emisji jaką są kominki ekoprojektowe.</p> <p>Działania krótkoterminowe w postaci czasowych zakazów eksploatacji kominków to działania krótkoterminowe w postaci czasowych zakazów eksploatacji kominków to tylko działania pozorowane, które nie dość, że mają minimalny skutek ekologiczny to jeszcze negatywnie wpływają na możliwości zwiększania udziału OZE w miksie energetycznym, do czego jako kraj zobowiązaliśmy się wobec UE. Niestety wśród działań</p>	<p>Z punktu widzenia aktualizacji Programu nie ma potrzeby rozgraniczania pojęcia paliwa stałe na „paliwa stałe kopalniane” i „paliwa stałe odnawialne”, gdyż paliwa stałe są dopuszczone do użytkowania w kotłach spełniających wymagania ekoprojektu w województwie kujawsko-pomorskim, o ile nie stoi to w sprzeczności z obowiązującą uchwałą antysmogową.</p>

lp.	data pisma	Osoba/organizacja opiniująca	treść uwagi lub wniosku	sposób uwzględnienia uwagi
			<p>krótkoterminowych próżno szukać konkretnych rozwiązań rzeczywistej przyczyny problemu. Program zamiast opierać się na fachowej i naukowej wiedzy, bazuje na opiniach lobbystów i pseudoekologów. Dotychczas prowadzone działania krótkoterminowe są mało skuteczne ponieważ nie uderzają w rzeczywiste źródło problemu. Najnowsze działania i propozycje w zakresie zmniejszania emisji idą dalej tym samym tropem: szkodliwego dla klimatu i środowiska ograniczania OZE i urzędzeń niskoemisyjnych na rzecz gazu będącego paliwem kopalnym, a ich autorzy nie potrafią lub nie chcą zrozumieć, że to ślepa ścieżka.</p> <p>Celem Prawa ochrony środowiska i Projektu jest zapobieżenie powstawaniu dodatkowej emisji. Emisja z kominków i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe nie jest emisją dodatkową. Gdy jest zimno mieszkańcy muszą się zagrzać. Wbrew obiegowej opinii powtarzanej przez laików, kominki nie są urządzeniami rekreacyjnymi czy też ozdobnymi lecz grzewczymi w wielu przypadkach mogą z powodzeniem spełniać rolę głównego źródła ciepła ogrzewając cały budynek lub znacznie odciążając główne źródło ciepła. Ograniczenie eksploatacji kominka zimą nie ograniczy emisji lecz przesunie ją na inne urządzenia mniej lub bardziej emisyjne. Przesunięcie emisji w stronę pieca gazowego spowoduje zmniejszone emisje pyłów ale jest wielce kontrowersyjne i dyskusyjne pod względem ekologicznym ponieważ spowoduje zwiększoną emisję tlenków azotu oraz przesunie zużycie paliw z odnawialnych źródeł energii w stronę paliw kopalnych.</p> <p>W tej sytuacji można z całą pewnością stwierdzić, że ograniczenie eksploatacji kominków nie jest czymś, co można nazwać najłagodniejszym czy też najmniej uciążliwym środkiem, lecz działaniem pozorowanym a wręcz szkodliwym dla jakości powietrza środowiska.</p> <p>Drewno jest paliwem ekologicznym na każdym etapie jego przetwarzania i energetycznego wykorzystania. Produkcja drewna opałowego nie ma negatywnego wpływu na poziom zalesienia w Polsce a wręcz przeciwnie: stymuluje rozwój gospodarki przez zalesianie niezagospodarowanych gruntów i zapewnia miejsca pracy. Paliwa drzewne są w głównej mierze produktem ubocznym pozyskiwania i przetwarzania drewna pełnowartościowego wykorzystywanego w przemyśle meblarskim i w konstrukcjach drewnianych. Lokalne wykorzystywanie drewna przekłada się na minimalny ślad węglowy wynikający z transportu i przygotowania do wykorzystania jako stałego biopaliwa. Drewno z polskich lasów, jako uboczny produkt gospodarki leśnej, jest powszechnie dostępne i niedrogi. W przypadku ogrzewania drewnem powstaje tyle samo dwutlenku węgla ile wchłonęło ono podczas swojego wzrostu, czego rezultatem jest zerowy bilans emisji CO₂. Jest to zgodne z polityką UE, której celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050r. Używanie drewna, w przeciwieństwie do gazu, który jest paliwem kopalnym, nie wiąże się z emisją gazów cieplarnianych i pozwala na spełnienie wymaganego przez UE udziału OZE w miksie energetycznym.</p> <p>Badania kominków w warunkach rzeczywistych wykazały, że emisja pyłów mieści się w granicach wyznaczonych przez Ekoprojekt a emisja BaP jest 100 do 1000 razy niższa niż przewidują to normy.</p> <p>Wspomniane badania to :</p>	

lp.	data pisma	Osoba/organizacja opiniująca	treść uwagi lub wniosku	sposób uwzględnienia uwagi
			<p>Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane w 2021 r. na zlecenie Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kominki i Piece przez Przedsiębiorstwo Badań i Ekspertyz Środowiska „SEPO” (Raport z badań o numerze 527/10-20/1 i publikacja w Science Direct https://authors.elsevier.com/c/If1Qc7tD09Kmmo). Badanie to wykazało, że emisja BaP z kominka jest o 95,8% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i o 97,5% niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBIZE.</p> <p>2. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane na zlecenie firmy Hajduk przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) w 2022 r. (Nr ewidencyjny IChPW 47/2022). Badanie to wykazało, że emisja BaP z kominka jest o 98,3% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i aż o 99% niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBIZE.</p> <p>Drewno jest najtańszym, lokalnym i najłatwiej dostępnym źródłem energii a jednocześnie paliwem odnawialnym. Drewno zastępuje importowane paliwa co prowadzi do wzrostu zatrudnienia w regionie przy pracy w lasach, pozyskiwaniu i przetwórstwie drewna. Pracownicy zatrudnieni w regionie wydają zarobione pieniądze w regionie. Import paliw powoduje odpływ pieniędzy z regionu.</p> <p>Zakazy i ograniczenia eksploatacji kominków należy zastąpić edukacją na temat prawidłowego spalania.</p> <p>Programy Ochrony Powietrza powinny być tworzone z dbałością o bezpieczeństwo energetyczne obywateli poprzez promowanie ogrzewaczy pomieszczeń opalanych odnawialną biomasą leśną, spełniających wymagania EKOPROJEKTU na równi z innymi urządzeniami zasilanymi OZE (jak np. pompy ciepła, fotowoltaika). Przepisy takie nie mogą prowadzić do powstawania lub zwiększania zjawiska ubóstwa energetycznego.</p> <p>Importowane paliwa - gaz, węgiel, energia elektryczna - są droższe niż paliwa lokalne, takie jak drewno. W sytuacjach klęsk żywiołowych lub kryzysu energetycznego są one też trudno dostępne. Ograniczenia dla drewna lub ograniczenia eksploatacji urządzeń na drewno w oczywisty sposób powodują większe koszty dla gospodarstw domowych.</p> <p>W Projekcie znajdujemy zapis mówiący, że „efektywne realizowanie PDK wiąże się również z niwelowaniem barier, które nie pozwalają na realizację wszystkich działań w pełnym zakresie. Do barier tych należą m.in. ograniczone możliwości kontroli wykorzystania kominków w ramach indywidualnych systemów grzewczych.” Wynika z tego, że Projekt chce wprowadzić zakazy i ograniczenia, przestrzegania których nie będzie w stanie zapewnić.</p> <p>W obliczu rosnących cen gazu, braku pewności co do ciągłości dostaw tego surowca oraz zawieszenia przez dostawców gazu wykonywania nowych przyłączy, wszelkie ograniczenia możliwości używania biomasy prowadzą wprost do ubóstwa energetycznego i godzą w bezpieczeństwo energetyczne uzależniając ludzi od dużych sieci przesyłowych i skazując na monopol dostawców i związane z tym wysokie ceny.</p> <p>Ograniczenia i zakazy dla najtańszego, lokalnego i odnawialnego źródła energii jakim jest drewno w oczywisty sposób pogarszają i tak trudną sytuację osób najuboższych. Inne źródła energii lub nowoczesne i drogie technologie są dla osób najuboższych po prostu nieosiągalne.</p>	

lp.	data pisma	Osoba/organizacja opiniująca	treść uwagi lub wniosku	sposób uwzględnienia uwagi
			<p>Program przez swoje dotychczasowe zapisy prowadzi do powstawania zjawiska ubóstwa energetycznego.</p> <p>Promocja przez program gazu, który jest paliwem kopalnym przy jednoczesnych ograniczeniach eksploatacji i nierównym traktowaniu urządzeń na drewno (OZE) doprowadziły do tego, że wymiana starych, wysokoemisyjnych urządzeń na nowoczesne, niskoemisyjne nie przebiega w zadowalającym tempie.</p> <p>Postulujemy rewizję Projektu pod kątem usunięcia zapisów promujących gaz, ogrzewanie gazem i rozbudowy sieci gazowej. Takie zapisy prowadzą wprost do promowania gazu (z importu), który jest paliwem kopalnym kosztem drewna będącego odnawialnym, lokalnym i ekologicznym źródłem energii.</p> <p>POP wielokrotnie mówi o preferencjach dla instalacji i wymiany źródeł ciepła na OZE wyłączając z zakresu tego pojęcia drewno i biomasę, które zgodnie z ustawą o OZE są odnawialnymi źródłami energii.</p> <p>W tym kontekście cały POP jest wadliwy ponieważ opiera się na błędnym i niezgodnym z polskim stanem prawnym założeniu, że drewno i biomasa, które są paliwami stałymi, nie są odnawialnymi źródłami energii.</p> <p>Konsekwencją takiego podejścia jest dyskryminacja stałych odnawialnych źródeł energii przejawiająca się m.in. w pomijaniu ich przy programach dotacyjnych lub w niesłusznych preferencjach dla gazu, który jest paliwem kopalnym, dla pomp ciepła (w naszych warunkach nie są one OZE, gdyż działają na prąd pozyskiwany ze spalania paliw kopalnych) lub dla innych OZE.</p> <p>Zaktualizowany Program oprócz zniesienia zakazów i ograniczeń eksploatacji urządzeń na drewno, powinien uwzględniać promocję drewna (odnawialnego źródła energii) i urządzeń na drewno, edukację w zakresie prawidłowego spalania oraz działania zmierzające do eliminacji spalania śmieci w gospodarstwach domowych.</p> <p>Na koniec warto wspomnieć, że w dniu 30 marca 2023 r. osiągnięto porozumienie między Komisją UE, Radą i Parlamentem w sprawie dyrektywy w sprawie energii odnawialnej (RED III). Podnosi ono cel ekspansji energii odnawialnej z 30 do 42,5% w 2030 r. Porozumienie zapewnia też bezpieczeństwo inwestycji elektrowniom na biomasę. Zgodnie z porozumieniem drewno energetyczne z lasu jest nadal uważane za odnawialne i może być promowane i rozwijane.</p>	